

ภูมิอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาดและที่ตั้ง

สุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ ตั้งอยู่ประมาณที่ละติจูด 8.3° ถึง 10.2° เหนือ ลองจิจูด 98.5° ถึง 100.2° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 12,891 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 644 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดชุมพรและอำเภอไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดกระบี่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดพังงาและระนอง

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาบรรทัด มีลักษณะเป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปตลอดแนว ส่วนทางด้านตะวันตกเป็นที่ราบสูงและภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อนเต็มไปด้วยป่าไม้อันมีค่า จึงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีที่ราบอยู่บริเวณตอนกลางและริมทะเล ตลอดชายฝั่งทะเลมีภูเขาและป่าไม้เบญจพรรณ ป่าชายเลน และทุ่งหญ้าอยู่ทั่วไป ในเขตอำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน และอำเภอดอนสักมีเกาะใหญ่น้อยอยู่มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกาะสมุยและเกาะพะงัน เป็นเกาะที่มีภูเขาอยู่ใจกลางเกาะ มีป่าไม้เบญจพรรณ และที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ตลอดริมฝั่งทะเล

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทยระหว่างกลางเดือน พฤษภาคม ถึงกลางเดือน ตุลาคม ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้จังหวัดนี้มีอากาศเย็นลงและมีฝนชุกต่อเนื่องอีกระยะหนึ่ง โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายน

ฤดูกาล

เนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ในภาคใต้และติดกับทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดู ระยะนี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มสูงขึ้น เฉพาะในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อย่างไรก็ตามจังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยและยังมีร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ ต่อจากนั้นจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะยังคงมีฝนชุกต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคมจึงเริ่มลดลง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิจะลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม แต่เนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ด้านชายฝั่งตะวันออกเฉียงของภาคใต้อุณหภูมิจึงลดลงเพียงเล็กน้อย และตามชายฝั่งจะมีฝนตกทั่วไป

อุณหภูมิ

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อยู่ติดกับทะเล อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและกลางวันกลางคืนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยจึงไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นได้บางครั้งคราว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 32.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23.2 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 41.4 องศาเซลเซียส ที่อำเภอพุนพิน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2559 และอุณหภูมิต่ำที่สุดในช่วงฤดูหนาวที่เคยตรวจวัดได้คือ 12.4 องศาเซลเซียส ที่อำเภอเมือง เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2500

ฝน

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีฝนชุกตลอดปี ปริมาณฝนที่ตกส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับร่องมรสุมที่พัดผ่านและลมมรสุมทั้งสองที่พัดปกคลุม โดยในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกมากกว่าฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เนื่องจากพื้นที่ที่อยู่ติดกับอ่าวไทยและไม่มีภูเขาสูงปิดกั้นจึงได้รับลมจากมรสุมนี้เต็มที่ ส่วนในช่วงฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะมีปริมาณฝนน้อยเพราะมีแนวเขาตะนาวศรีปิดกั้นทำให้รับลมมรสุมนี้ไม่เต็มที่ ปริมาณฝนบริเวณท่าอากาศยานสุราษฎร์ธานี อำเภอพุนพิน เฉลี่ยตลอดปีประมาณ 1,669.8 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 158 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายน มีฝนเฉลี่ยประมาณ 284.8 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 17 วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมง 464.1 มิลลิเมตร ที่อำเภอเกาะสมุย เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2531

พายุหมุนเขตร้อน

ตั้งแต่ครั้งหลังของเดือนตุลาคมไปจนถึงต้นเดือนธันวาคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากพายุหมุนเขตร้อน เพราะในช่วงดังกล่าวพายุมีโอกาสที่จะเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้และก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงมากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 ปรากฏว่ามีพายุเคลื่อนจากอ่าวไทยและเคลื่อนผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 ลูก ส่วนใหญ่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน 6 ลูก ในเดือนตุลาคม 1 ลูก (2505) ในเดือนพฤศจิกายน 4 ลูก (2503, 2520, 2526, 2547) และ เดือนธันวาคม 1 ลูก (2542) และพายุโซนร้อน 3 ลูก เดือนพฤศจิกายน 2 ลูก (2513, 2535) และ เดือนธันวาคม 1 ลูก (2515)

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวติดกับอ่าวไทยจังหวัดนี้มีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากพายุที่มีกำลังแรงกว่าพายุดีเปรสชันด้วย เช่น พายุโซนร้อน “ฟอเรสต์” ที่เคลื่อนผ่านจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พังงา แล้วลงสู่ทะเลอันดามัน เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2535 จังหวัดนี้จึงได้รับผลกระทบโดยตรงจากพายุ และมีความเสียหายอย่างมากมายทั้งจากกระแสน้ำที่พัดแรงจัดและฝนที่ตกหนักมากจนเกิดอุทกภัยเป็นบริเวณกว้าง

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศสุราษฎร์ธานี ซึ่งทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติต่อไป

สถานีตรวจอากาศท่าอากาศยานสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในเขต อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี 84130 (โทรศัพท์ 077 441127) มีที่ทำการอยู่ในบริเวณท่าอากาศยานสุราษฎร์ธานี หรือที่ละติจูด 09 องศา 08 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 99 องศา 38 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 12 เมตร

สถานีตรวจอากาศเกาะสมุย ตั้งอยู่ในเขต อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี 84130 (โทรศัพท์ 077 424251) มีที่ทำการอยู่ในเกาะสมุย หรือที่ละติจูด 09 องศา 28 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 100 องศา 03 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร

สถานีตรวจอากาศอุทกพระแสง ตั้งอยู่ในเขต อ.พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี 84130 (โทรศัพท์ 077 369177) มีที่ทำการอยู่ในอำเภอพระแสง หรือที่ละติจูด 08 องศา 34 ลิปดา 12.8 ฟลิปดาเหนือ และลองจิจูด 99 องศา 15 ลิปดา 29.7 ฟลิปดา ตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 12 เมตร

นอกจาก ยังมีสถานีตรวจอากาศสุราษฎร์ธานี ที่ อ.เมือง จ. สุราษฎร์ธานี ซึ่งยกเลิกการตรวจตั้งแต่ปี พ.ศ.2540

-
- หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566